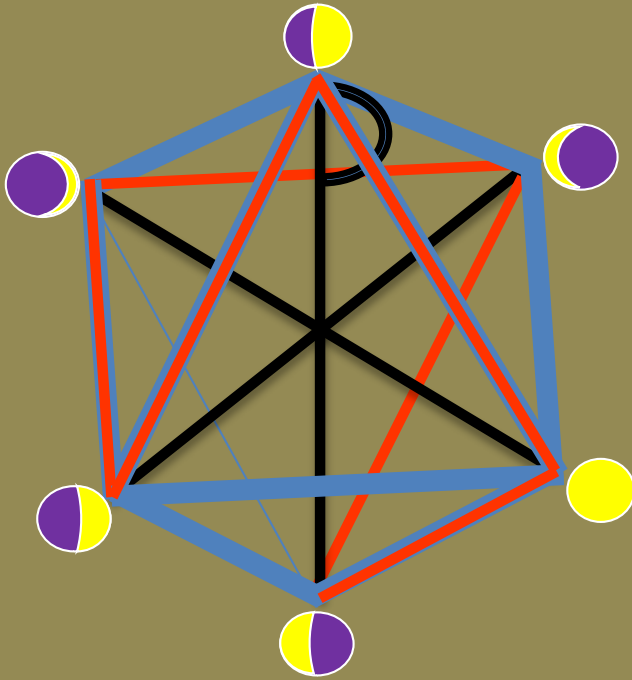

In hoc signo vinces

Ω 8 2 4 3 1 7 6 5 8 9 2 4 3 1 7 6 5 8 9 2 4 3 1 α

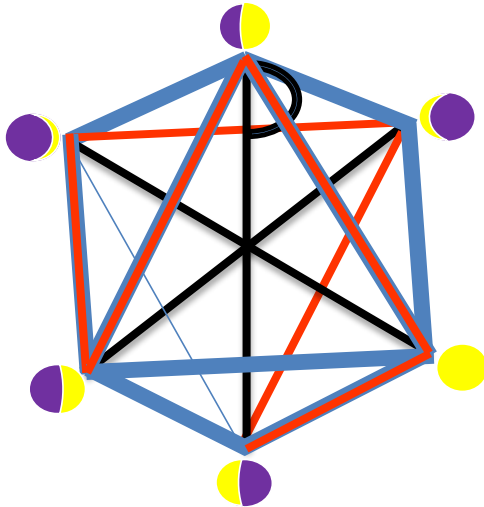

De vondst van de

Steen der Wijzen

Jeroen Goedhart

DE VONDST VAN DE STEEN DER WIJZEN

Voorpagina:

“In hoc signo vinces”

(In dit teken zult U overwinnen)

Chi Rho (XP) van Constantijn de Grote in Enneasteen
georiënteerd op de Maan (JG)

versie 3g (bijwerking bijlage 7, tekstverbeteringen)

ISBN 9 789402 115857 / 978-1-326-55069-1

©2013-2016 Jeroen Vincent Goedhart

Uit deze uitgave mag uitsluitend iets vermenigvuldigd worden of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotocopie of op welke andere wijze dan ook, met toestemming en met vermelding van de titel van het boek.

Dank je wel Milena Blomqvist voor de review! Dank je wel Wim, Rob en Miriam en vele anderen voor jullie inspiratie!

“Onderzoek alles. Behoud het goede.”

INHOUD

1	INLEIDING	10
2	OPZET VAN DIT BOEK	12
2.1	LAPIS PHILOSOPHORUM: KOMPAS VOOR HET LEVEN	12
2.2	DE ZOEKTOCHT NAAR DE STEEN DER WIJZEN	13
3	HET ALGEMEEN BEKENDE ENNEAGRAM	16
3.1	KORTE POPULAIRE OMSCHRIJVING VAN DE ENNEATYPES	16
3.2	EEN RONDJE DOOR HET RARITEITENKABINET	20
3.3	ENNEATYPISCHE REACTIES OP DIT BOEK	21
3.4	TOEPASSING VAN HET POPULAIRE MODEL	23
3.5	LAPIS PHILOSOPHORUM: DE ENNEASTEEN	24
4	EEN VOL KOPJE KUN JE NIET VULLEN	26
4.1	EEN ANDERE KJK OP WAT U AL WIST	26
4.2	FILOSOFIE ALS BEZIGHEIDSTHERAPIE	27
5	PADEN NAAR DE OORSPRONG	32
5.1	SPOOR ÉÉN: DE LIJN VAN GURDJIEFF	32
5.2	SPOOR TWEE: DE LIJN VAN OSCAR ICHAZO	35
5.3	SPOOR DRIE: DE LIJN VAN DE KABALLAH	36
5.4	SPOOR VIER: DE LIJN VAN HET CHRISTENDOM	40
5.5	SPOOR VIJF: DE LIJN VAN OCCULTISME EN DE THEOSOFIE	42
6	DE LEER VAN PYTHAGORAS	44
6.1	HET LEVEN VAN PYTHAGORAS	44
6.2	HET UNIVERSUM VOLGENS PYTHAGORAS	47
6.3	TETRACTYS EN OUSPENSKY'S MODEL VAN HET HEELAL	50
6.4	MUZIEK EN OCTAVEN	52
6.5	GETALLENLEER VAN PYHTAGORAS	53
7	DE BRONNEN VAN PYTHAGORAS	57
7.1	EGYPTISCHE WISKUNDE EN ASTRONOMIE	57
7.2	EGYPTISCHE ASTRONOMIE	58
7.3	DE EGYPTISCHE SCHEPPINGSMYTHE	60
7.4	EGYPTISCHE DEELZIELEN	64
7.5	BABYLONIE EN DE LEER VAN AHURA MAZDA	65
7.6	HET GRIEKSE PANTHEON IN EEN NIEUW LICHT BEKEKEN	66
8	HET FUNDAMENT VAN HET UNIVERSUM	72
8.1	DE WET VAN EÉN	72
8.2	DE WET VAN DRIE	74
8.3	DE WET VAN ZEVEN	78
8.4	DALEND EN STIJGEND OCTAAF	81
9	IN DEN BEGINNE WAS HET WOORD	84
9.1	TWEE PERSPECTIEVEN OP DE WORDING VAN HET UNIVERSUM	84
9.2	HET HIERARCHISCHE PERSPECTIEF IN GENESIS	86
9.3	TJIDSPERSPECTIEF: ZES DAGEN, NEGEN PLUS EEN PUNTEN	90
9.4	TOEPASSING VAN HET "ONZE VADER"	91
9.5	SCHEPPINGSMYTHE VOLGENS HET DALENDE OCTAAF	92
9.6	DE OOSTERSE CONNECTIE: HINDOEÏSME EN DE TETRACTYS	95
10	CONSTRUCTIE VAN DE ENNEASTEEN	100
10.1	UNIVERSELE VOLGORDE VAN HET PROCES	101
10.2	HET BRUIDSVERTREK	103
10.3	REGENBOOG, CHAKRA'S EN KLEURCODERING	105

10.4	CONSTRUCTIE VAN DE ENNEASTEEN.....	106
10.5	PLAATSING VAN HET INTERNE PATROON IN DE ENNEASTEEN.....	107
10.6	PLAATSING VAN 3, 6 EN 9 IN DE ENNEASTEEN.....	108
11	VIER ELEMENTEN EN DE WET VAN SCHAAL.....	111
11.1	DE KUBUS: ZES VLAKKEN EN VIER ELEMENTEN.....	111
11.2	DE VOLGORDE VAN DE VIER ELEMENTEN.....	116
11.3	RELATIEVE BETEKENIS VAN DE VIER ELEMENTEN.....	117
11.4	HET OCTAAF ALS TRANSFORMATOR VAN DE VIER ELEMENTEN.....	121
11.5	ALLES HEEFT ZIJN EIGEN SCHAAL EN TIJD.....	122
11.6	SCHEPPINGSSTRAAL VAN GURDJIEFF.....	126
12	AARDS GOUD MAKEN.....	130
12.1	HET EFFECTIEF BEREIKEN VAN RESULTATEN.....	131
12.2	DE ZEVEN POORTEN NAAR OPHEFFEN VAN HET VERLANGEN.....	134
12.3	TOEPASSING VAN HET DALENDE OCTAAF.....	136
13	MODERNE CHEMIE, MINERALOGIE EN PLATO.....	138
13.1	PERIODIEKE SYSTEEM DER ELEMENTEN.....	138
13.2	KUBUS.....	139
13.3	DE ZEVEN KRISTALSTELSELS.....	140
13.4	TERUG NAAR DE OUDHEID: DE VIJF ELEMENTEN VAN PLATO.....	141
14	DE ENNEASTEEN, EEN ASTRONOMISCH SYMBOOL.....	144
14.1	DE INTELLECTUELE ZODIAC.....	144
14.2	DE NATUURLIJKE ZODIAC.....	145
14.3	MAANFASE PSYCHOLOGIE: DOORBRAAK IN DE ASTROLOGIE?!.....	147
14.4	PLAATSING VAN DE ZODIAC IN DE ENNEASTEEN.....	153
14.5	DE DAVIDSTER EN DE THEOSOFISCHE VERTALING NAAR DE ZODIAC.....	156
14.6	DE STAND VAN DE PLANETEN.....	159
14.7	ZEVEN PLANETEN EN DE OCCULTE SYMBOLIEK.....	160
14.8	DE WET VAN MOZES: REGEREN DE HEMELICHAMEN ONS?.....	167
15	ONZE LEVENSLLOOP EN HET HIERNAMAALS.....	170
15.1	LEVENSLLOOP.....	170
15.2	ALCHEMISCH LEVENSPROCES.....	172
15.3	BETEKENIS VAN DE DOOD.....	173
15.4	HET EINDE VAN DE LEVENSLIJN.....	174
15.5	DE ZEVEN HEMELN.....	178
15.6	REÏNCARNATIE, OF NIET?.....	181
15.7	DE ROL VAN CHRISTUS.....	188
15.8	DE ENNEASTEEN EN DE CHRISTELIJKE KERK.....	193
15.9	VERTROUWEN WE DE FILOSOFIE ACHTER DE ENNEASTEEN?.....	194
16	DE MENS EN ZIJN MOGELIJKE EVOLUTIE.....	195
16.1	ONZE VORMING.....	195
16.2	ONZE ROL IN DE SCHEPPING.....	196
16.3	HET MENTALE CENTRUM EN DE WIL.....	198
16.4	HET FYSIEKE CENTRUM EN LEVENSENERGIE.....	201
16.5	HET EMOTIONELE CENTRUM.....	202
16.6	DE HOMO MECHANICUS: ONTSTAAN VAN DE NEGEN ENNEATYPES.....	205
16.7	ZEVEN NIVEAU'S VAN "ZIJN".....	209
16.8	VERSCHILLEN EN OVEREENSTEMMING MET DE VIERDE WEG.....	210
16.9	WERKEN AAN ONZELF VOLGENS DE VIERDE WEG.....	214
17	ANALYSE VAN DE WEG TERUG.....	224
17.1	BEKERING VAN HET OCTAAF.....	224
17.2	ALCHEMISCHE IMPULSEN VOOR DE WEG VAN BEKERING.....	226
17.3	HET BEKEERDE "ONZE VADER".....	230
17.4	EVANGELIE VAN MARIA MAGDALENA.....	231
17.5	DE TIEN GEBODEN ALS WAARSCHUWING.....	232
17.6	PROFETEN UIT HET OUDE TESTAMENT.....	233

17.7	DE ZEVEN TREDEN VAN AUGUSTINUS	234
17.8	CORPUS HERMETICUM	235
17.9	DE ONTCIJFERING VAN HET EGYPTISCHE DODENBOEK	236
18	HET GEHEIM VAN DE STEEN DER WIJZEN	243
18.1	POORT 1: VAN RUST (9) NAAR EVALUEREN (8)	244
18.2	POORT 2: VAN EVALUEREN (8) NAAR TOEPASSEN (7)	245
18.3	POORT 3: VAN TOEPASSEN (7) NAAR FIXEREN (5) VIA (6)	246
18.4	POORT 4: VAN FIXEREN (5) NAAR FORMEREN (4)	247
18.5	POORT 5: VAN FORMEREN (4) NAAR BLAUWDruk (2) VIA (3)	249
18.6	POORT 6: VAN BLAUWDruk (2) NAAR BEELD (1)	250
18.7	POORT 7: VAN BEELD (1) NAAR RUST (9)	251
18.8	ONTWIKKELING VAN HET ENNEATYPE	252
18.9	RECHTER EN LINKER HAND ALS HULPMIDDEL	254
19	DE STEEN DER WIJZEN EN HET LEVEN	264
19.1	HET LEVEN	264
19.2	DE WAARHEID	264
19.3	DE WEG	265
19.4	IK BEN	266
	BIJLAGE 1: AFBEELDINGEN EN TABELLEN	267
	BIJLAGE 2: WOORDENLIJST	268
	BIJLAGE 3: GEBRUIKTE LITERATUUR	273
	BIJLAGE 4: ENNEATYPES	281
	BIJLAGE 5: ENNEASTEEN OVERZICHT	284
	BIJLAGE 6: BOUW UW EIGEN ENNEASTEEN	288
	BIJLAGE 7: VERKLARING VAN ONSCHULD	289
	BIJLAGE 8: ONTWIKKELING ENNEATYPE	291
	BIJLAGE 9: SYSTEEM DER WATERSTOFFEN	294
	BIJLAGE 10: DECLARATIE ZEVEN POORTEN	296
	BIJLAGE 11: LIJST VAN STATEMENTS	297
	BIJLAGE 12: JAKOBS DROOM TE BETEL	299
	BIJLAGE 13: PSALMEN	300

1 Inleiding

De Steen der Wijzen. Iedereen heeft er wel eens van gehoord. Meestal kennen we hem uit sprookjes, en één van de boeken rondom Harry Potter is ernaar vernoemd. Als we op internet of in de literatuur gaan zoeken dan blijkt al snel dat de Steen der Wijzen (latijn: Lapis Philosophorum) geassocieerd wordt met middeleeuwse Alchemisten. Zij waren op zoek naar het elixer dat eeuwig leven zou schenken. Het woord Alchemie komt van Chêmi dat Egypte betekent en is door Arabieren uitgebreid met “Al” (God). Het klinkt nog door in het moderne woord chemie. De Steen der Wijzen zou een hulpmiddel zijn om uit onedele metalen goud te maken. De eerste bekende Alchemist in West-Europa schijnt Merlinus geweest te zijn. Deze leefde rond 500 n.Chr. in Zuid Wales en was een zoon van een Romeinse generaal. Naar verluid heeft hij het boek “Allegorie van de geheimen van de Steen der Wijzen” geschreven, waarvan nog fragmenten over zijn.

De eerste Alchemist in de lage landen waar we nu nog van weten is Alanus de Insulis. Hij is geboren in 1114 te Rijssel (Vlaanderen) en werd in 1151 Bisschop van Auxerre. Alanus de Insulus werd vanwege zijn kennis Doctor Universalis genoemd. Zijn geschriften zijn in 1599 in Leiden gedrukt onder de titel “Alani, Philosophi Germani, Dicta de Lapide Philosophorum”. Maar de middeleeuwse documenten blinken veelal uit in complexiteit of geven absurde formules voor het mengen en bewerken van allerlei stoffen als alsem, kwik en antimonium. Rond 1440 duiken in Stolwijk twee Nederlandse Alchemisten op: vader en zoon Hollandus. Naar eigen zeggen hebben zij de Steen der Wijzen gevonden. Zoon Hollandus meldt in het werk “Opus Saturni” dat de Steen uit dierlijke, plantaardige en minerale stoffen is samengesteld en overal en altijd te vinden is. J.J Hof citeert rond 1933 in zijn boek “De alchemisten en hun leer”^[3] zoon Hollandus:

“Hij is in alle dingen, in paleizen en in hutten, in holen en op mesthoopen, het is aan ons om hem te voorschijn te halen en te bereiden, het reine van het onreine te scheiden.”

Het doel van de Hollandussen is niet om rijk te worden maar om de Steen te gebruiken voor lichamelijk en geestelijk welzijn. Dit doen ze mede via het brouwen van drank op basis van wijn én een stukje van de Steen ter grootte van een tarwekorrel. Het drinken hiervan zou heftig zweten veroorzaken, met als resultaat het uitdrijven van ziekte. Dit klinkt nogal als kwakzalverij, en ze laten net als alle voorgangers en navolgers geen heldere aanwijzingen na die ons in staat stellen de Steen óók te vinden. Door modernere schrijvers wordt de Steen op zijn best een metafoor genoemd voor spirituele wijsheid. Wat dat dan verder inhoudt is niet geheel duidelijk. Eeuwen is naar de Steen der Wijzen gezocht, nooit lijkt ze echt gevonden te zijn. Geen van de Alchemisten kon werkelijk goud maken of leefde eeuwig. De meest voor de hand liggende conclusie is daarom: de Steen behoort tot het rijk der fabelen.

Maar niets blijkt minder waar! De Steen der Wijzen is recent teruggevonden en bestaat wél! De Steen der Wijzen is een steen met een prachtige vorm. De ingenieuze architectuur ervan bevat de grootste wijsheid die de mens door de geschiedenis heen heeft gekend. Deze wijsheid kan gebruikt worden om gouden resultaten mee te bereiken. En de Steen der Wijzen bevat de formules van het elixer voor het leven in de eeuwigheid. We kunnen de Steen der Wijzen hier en nu praktisch toepassen, met controleerbaar resultaat. Nu ik deze inleidende woorden bij de afronding van het manuscript opschrijf en het nog eens nalees vind ik dit wéér fascinerend. Want deze beweringen zijn niet de producten van pure fantasie of folklore. De onderbouwing ervan is transparant en op diverse manieren controleerbaar gemaakt middels dit boek.

De ontdekking van de Steen der Wijzen komt voort uit een onderzoek naar de bronnen van het Enneagram. Dit is een symbool bestaande uit een cirkel met daarin een stervormige figuur. Velen kennen dit symbool vanuit de karakterpsychologie. Het Enneagram blijkt een vereenvoudigde platte grafische weergave te zijn van de Steen der Wijzen. Deze Steen drukt op zijn beurt universele kosmische wetten uit. Het merkwaardige patroon van deze architectuur overstijgt de Gulden Snede vele malen in betekenis én staat aan de basis van alle grote kennissystemen en religies uit de Europese en Oosterse oudheid.

De Steen der Wijzen koppelt wiskunde, chemie, astronomie, astrologie, kosmologie, filosofie, psychologie en religie aan elkaar. En binnen religie koppelt het Christendom, Hindoeïsme, Boeddhisme, Jodendom, Kabbalisme, Gnosis en Occultisme aan elkaar. De Steen der Wijzen is dé rode draad vanaf de oudste geschriften van de Aarde tot en met wetenschappelijke inzichten in het heden. Dankzij de Steen der Wijzen is nu zelfs de diepere betekenis van het Egyptische Dodenboek (ca 1600 v. Chr) ontcijferd. Het legt een directe relatie tussen de Oosterse Veda's en de Bijbel. U veronderstelt wellicht dat de Steen der Wijzen alleen tot de occulte of heidense wereld behoort, puur omdat Alchemie ook in die hoek geplaatst wordt. In dat geval zal het u verrassen dat ook, of beter voorál de gehele Bijbel van Genesis tot Openbaringen werkelijk doordrenkt is met de architectuur van de Steen der Wijzen. De betekenis van de Bijbel komt zo in een nieuw licht te staan. De Steen der Wijzen is ten diepste Christelijk. En het houdt niet op bij de kennis uit een ver verleden. De sporen lopen door in de moderne chemie en natuurkunde! Bij het doorgronden van het geheel geldt in goed Cruiffiaans:

“Als je het eenmaal ziet, dan begrijp je het.”

In dit boek herleven we samen de zoektocht naar de Steen. Om ten slotte de Steen der Wijzen in al zijn facetten zelf te ontdekken!

2 Opzet van dit boek

De zoektocht naar de Steen der Wijzen is een uitdaging. En de betekenis van deze steen blijkt veelomvattend te zijn. Voordat we onze zoektocht naar de Steen der Wijzen beginnen nemen we, alsof we werkelijk op reis gaan, kort met elkaar door wat we allemaal kunnen verwachten op onze tocht. Maar we beginnen met een forse uitspraak.

2.1 *Lapis Philosophorum: kompas voor het leven*

2-1 De Steen der Wijzen is een kompas voor het leven, de gids voor werkelijk ieder onderwerp. En hij bestaat écht!

Dit beweren is gevaarlijk terrein. Een dergelijke claim moet van goede huize komen om de toets der kritiek te kunnen doorstaan. Want waarom zou iets dat al meer dan duizend jaar vele kundige mensen heeft doen zuchten tijdens hun tevergeefse zoektocht nu opeens gevonden zijn?

We hebben dus een gedegen onderzoek nodig om vertrouwen te krijgen in de mogelijke juistheid van deze claim. Van de lezer wordt dan ook gevraagd kritisch te zijn en het gezonde verstand te gebruiken. Elk spoor dat we volgen en elke stap die we zetten wordt daarom voldoende uitgediept om nageplozen te kunnen worden op consistentie en logica, en bronnen kunnen nagegaan worden via internet, via de bibliotheek of in een goede encyclopedie. De zo ontstane controleerbaarheid zorgt er voor dat we wellicht bereid zijn de bruikbaarheid van de steen zelf te onderzoeken en te verifiëren. Alleen dit laatste kan de inhoud van dit boek zinvol maken.

Er is veel zin en onzin geschreven over onderwerpen die nauw samenhangen met de Steen der Wijzen, door allerlei types van diverse pluimage. Van mensen die bezocht zijn door ruimtewezens en Egyptische Goden tot Wijzen die vooral grossierden in duistere formules en al dan niet opzettelijk verdraaide theorieën. Ook bij het onderzoek voor dit boek komen we enkele verdraaide modellen tegen die eerst gecorrigeerd moesten worden. Maar hierbij wordt geen nieuw rookgordijn geproduceerd.

2-2 Elke stap in de opbouw van de Steen der Wijzen wordt voor het eerst in de geschiedenis onderbouwd en voor de lezer controleerbaar gemaakt.

Dit is gedaan vanuit inzicht in de materie, toetsing op bestaande documentatie en mijn eigen directe persoonlijke ervaringen. Om te voorkomen dat de basis van het geheel te zwak is en te speculatief wordt is verdere toelichting van dit laatste aspect achterwege gelaten. In bijlage 4 en 5 zijn overzichten geplaatst die we kunnen hanteren bij het

doorlezen van het boek. Verder is een bouwdoos toegevoegd, zodat de Steen der Wijzen zelf gemaakt kan worden en alle afleidingen en relaties tastbaar worden. In bijlage 11 is een overzicht gegeven van enkele belangrijke uitspraken die in het boek worden gedaan.

2.2 *De zoektocht naar de Steen der Wijzen*

Het boek is opgebouwd alsof we de zoektocht naar de Steen der Wijzen opnieuw met elkaar meemaken. Zo kunnen we de kennis die door deze steen overgedragen wordt stukje bij beetje opnemen. En die zoektocht begint, net als bij echte ontdekkingsreizen, met een goede voorbereiding. We nemen de negen delen van de tocht kort door.

Het vertrekpunt (1)

Allereerst definiëren we in hoofdstuk 3 het vertrekpunt van onze ontdekkingsreis. Dit is het populaire Enneagram. Dit symbool is het Enneagram van de karaktertypes. Dan maken we ons in hoofdstuk 4 gereed voor de reis.

Het vaststellen van de route (2)

In hoofdstuk 5, 6 en 7 gaan we op een zoektocht naar de oorsprong van het Enneagram als symbool. In de oudheid vinden we de benodigde aanknopingspunten om de ware betekenis van het Enneagram te vinden. Ook voor mensen die reeds vertrouwd zijn met het Enneagram is hier boeiende nieuwe informatie te vinden.

De uitrusting voor de zoektocht (3)

De Steen der Wijzen is opgebouwd langs een aantal basisprincipes en wetten. Ze vormen de ingrediënten voor de opbouw van de steen. In hoofdstuk 8 bespreken we deze ingrediënten. We zullen in een later stadium van onze ontdekkingsreis nog vaak terugvallen op deze basisuitrusting.

De vorming van de architectuur (4)

Dankzij de basisprincipes en wetten zijn we in staat om in een aantal stappen het hoofdonderwerp van het boek te construeren: de Steen der Wijzen. We beginnen hiervoor werkelijk bij het begin via een scheppingsmythe (hoofdstuk 9).

De architectuur in volle glorie (5)

In hoofdstuk 10 beschrijven we de architectuur van de Steen der Wijzen in zijn volle glorie. Met hoofdstuk 11 achter de rug zijn we in staat de samenhang in het Universum te doorgronden.

Het opleveren van de betekenis van de Steen der Wijzen (6)

Met het beschrijven van de architectuur van de Steen der Wijzen zijn we pas net echt begonnen met onze ontdekkingsstocht. In de hoofdstukken die volgen wordt een reikwijdte en inzetbaarheid zichtbaar die groots en eenvoudig is. In hoofdstuk 12 en 13 leggen we verbanden met wetenschap en praktische en aardse toepassingen.

Het toepassen van de Steen der Wijzen (7)

In hoofdstuk 14 ontdekken we na combinatie met andere klassieke systemen een geheel nieuwe dimensie. De Steen der Wijzen is een astronomisch en astrologisch symbool! In hoofdstuk 15 en 16 ontstaat er een scherp beeld op de toepassing van de Steen der Wijzen. Om met beide benen op de grond te blijven staan speelt historisch onderzoek ook hier een grote rol. De filosofie van de Steen der Wijzen wordt gegrondvest op de oudste documenten van de Aarde.

De analyse van alle aspecten tezamen (8)

In hoofdstuk 17 incasseren we de ware en diepste betekenissen van de Steen der Wijzen. In hoofdstuk 18 vatten we het geheel samen. De belofte die is gedaan aan het begin van de reis wordt vervuld.

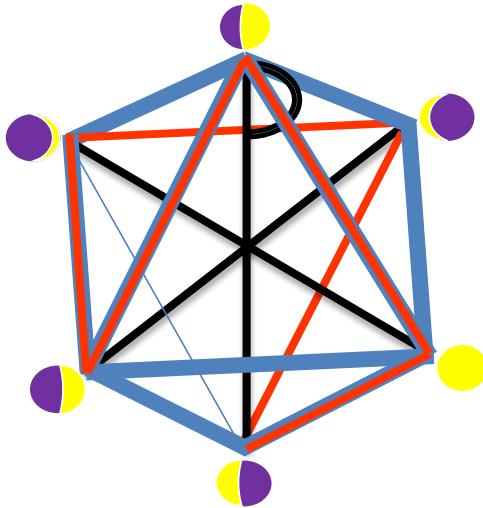
De Steen der Wijzen en het leven (9)

We nemen wat we hebben geleerd ter harte en beëindigen het boek in hoofdstuk 19 met de woorden IK BEN; DE WEG; DE WAARHEID en HET LEVEN.

Deel 1

“Drie maal drie is negen, ieder zingt zijn eigen lied!”

Oudhollands kinderliedje

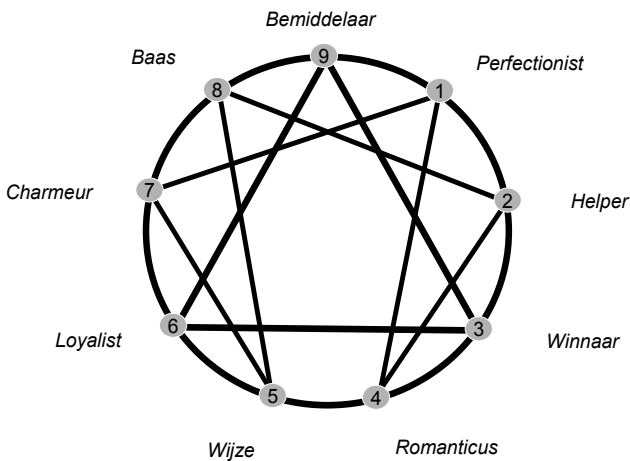

3 Het algemeen bekende Enneagram

Het Enneagram is het beginpunt van de zoektocht naar de Steen der Wijzen. In dit hoofdstuk bespreken we het Enneagram zoals dat bij veel mensen bekend is. We hanteren dit als referentiekader bij onze verdere ontdekkingsstocht. Allereerst gaan we in op de globale kenmerken van het Enneagram. Vervolgens bespreken we de negen verschillende karaktertypes die innig met het Enneagram verbonden zijn. Tot slot gaan we kort in op de praktische toepassing van het populaire Enneagram.

3.1 Korte populaire omschrijving van de Enneatypes

Het Enneagram zoals we het over het algemeen kennen is een cirkel waarvan de omtrek in negen gelijke delen is verdeeld, en waarbij met de klok mee op de punten de cijfers een tot en met negen zijn geplaatst. Deze punten zijn met elkaar verbonden via een specifiek patroon met de volgorde 1-4-2-8-5-7-1. Bij elk cijfer wordt over het algemeen een karaktertype gegeven, waarvan de naam per boek enigszins kan verschillen. De figuur ziet er dan als volgt uit:

Figuur 3.1: Het populaire Enneagram

De meeste bekende boeken gaan na een korte inleiding over het symbool in op de beschrijving van de negen verschillende karakter- of egotypologieën ofwel Enneatypes. Door sommige auteurs is dit zeer gedegen en diepgaand uitgewerkt. Zie voor de betere auteurs de literatuurlijst achter in dit boek.

De Enneatypes zijn bijna altijd gefixeerd op de negen punten. Er is dan ook veel kritiek op het beperkte aantal types vanuit de wetenschappelijke psychologie. Modellen uit de moderne psychologie zouden uitgebreider of nauwkeuriger beschreven zijn. De gerenommeerde psycholoog Jung gebruikt overigens het zelfde model op een ander abstractieniveau, zoals we nog zullen ontdekken in dit boek. Sommige auteurs komen tegemoet aan de kritiek via de introductie van “vleugeltypes”, waarbij kenmerken overgenomen worden van aanliggende types.

Wat opvalt is dat de betekenis van het specifieke patroon van de lijnen in het Enneagram veelal nauwelijks of niet aan bod komt, of foutief wordt toegepast. De grondoorzaak hiervan is de veelal te beperkt aanwezige kennis van de oorsprong van dit symbool. Ongetwijfeld speelt dat ook nog deels een rol in dit boek. Ook dit boek kan alleen naar de Maan wijzen en is niet de Maan zelf. De Enneatypes zijn echter maar een klein deel van de kennis die vervat is in het symbool. En de toepassing daarvan is vervolgens ook nog versimpeld.

Ter introductie wordt hieronder een korte schets gegeven van de negen Enneatypes, deels gebruikmakend van informatie van Rob de Best, een Nederlandse Enneagram en Vierde Weg kenner. Er wordt aangegeven welk kenmerkend gedrag prominent zichtbaar is. Voor maximale herkenbaarheid is deze wat aangezet naar de negatieve kant. Omdat gedrag een uiting is van iets dat diep van binnen komt is elke beschrijving oppervlakkig en arbitrair. In bijlage 4 wordt een overzicht gegeven van enkele basiskennmerken van elk type, overgenomen van Richard Rohr en Andreas Ebert. Deze beschouw ik als representatief en van hoge kwaliteit. Voor nadere toelichting wordt geadviseerd het boek “Het Enneagram”^[1] van deze auteurs te lezen. In hoofdstuk 16.6 wordt beschreven waar de Enneatypes vandaan komen.

De één (Perfectionist)

De basisemotie van de één is woede, die naar binnen gericht wordt. De een wordt boos omdat het anders gaat dan het zou moeten. Heeft dan vaak een frons op het voorhoofd. Zeg niet tegen een één “jij moet”, ze moeten al zoveel van zichzelf. Normen en waarden zijn voor de een belangrijk. Ze hebben een sterk beeld van de ideale situatie. Ze hebben vaak gelijk en bevechten ook dat gelijk. De uitdrukking van hun gezicht en lichaam zijn soms niet passend op wat ze zeggen: ze lijken te ontploffen maar formuleren toch nauwkeurig een neutrale statement. Ze zeggen op vele manieren “Doe het op mijn manier”. Hygiëne, structuur en logica zijn prominent aanwezig. De een spaart soms ergernissen: als de emmer vol is volgt een uitbarsting. Dit levert zoveel spijt dat er alweer nieuwe ergernissen verzameld zijn. Ze werken hard, maar krijgen vaak niet de eer die ze toekomt. De een mag de dingen leren zien en accepteren zoals ze zijn, niet zoals ze willen dat ze zijn.

De twee (Helper, ook wel Gever)

De basisemotie van de twee is verdriet en schaamte, die zich uit in de behoefte om bevestiging te krijgen vanuit de buitenwereld. De twee wil voor anderen zorgen, want dan is de twee belangrijk. De twee weet wat goed voor jou is. Maar deze hulp is niet altruïstisch (dit zal de twee niet snel toegeven of zelf zien). Een twee kan in woede zeggen: “en dat na alles wat ik voor jou heb gedaan!” De twee heeft namelijk

complimenten nodig. Dit bepaalt de eigenwaarde. Als deze waardering ontbreekt dan voelt het als afwijzing. Tweeën zijn daarom vaak voorzitter van de club, zo organiseren ze hun eigen applaus. Ze regelen van tevoren een sociale context waarin waardering voor hen kan ontstaan, zoals kerst alvast in augustus regelen en veel aandacht besteden aan uiterlijkheden. Zo zetten ze zichzelf gevangen. Ze gebruiken soms manipulatie voor het verkrijgen van aandacht. Bijvoorbeeld via ziekte. Als de twee over het hoofd wordt gezien dan is dat voor hem/haar erg vervelend! De twee heeft een scherp oor voor complimenten en afwijzing, en hoort niet snel iets anders. Veel complexe sociale verhoudingen worden zo versimpeld tot de vraag of de ander nog positief is over de twee of niet. De twee mag leren werkelijke liefde te ervaren in plaats van liefde als een object te zien dat kan worden gegeven en genomen.

De drie (Winnaar, ook wel Succesvolle werker)

Basisemotie van de drie is verdriet, dat genegeerd wordt. De drie heeft weinig contact met zijn diepere emoties en kan daardoor zelf de op dat moment meest effectieve pseudo-emoties genereren. De overactieve drie is wat hij/zij doet of presteert. De drie die meer in contact komt met zijn gevoel en daar niet meer voor weg loopt kan soms overmand worden door verdriet. De drie is creatief, en zet dat veelal in om te stijgen in aanzien. De drie kent (creëert!) de competitie en weet waar hij staat in het klassemment. De drie pakt iets aan om succesvol te kunnen zijn en weg te blijven van de diepere emotie van het verliezen, maar is vaak ongeduldig en hijst de vlag in een te vroeg stadium. Het succes zorgt ervoor dat de volgende keer weer een prestatie nodig is. Zo zet de drie zichzelf vast. De drie is gevoelig voor ornamenten van succes: Lease auto's, een eigen kamer, kleding, of juist niet "omdat de drie daarboven staat". Maar dat is vervolgens wel weer zichtbaar. Kan sjoemelen om een succesje te behalen. Is een kameleon: de drie voelt aan welke rol nu nodig is. Zo wordt geschakeld tussen monteur en directeur, en tussen bruiloft en begrafenis. De drie neemt een sociale rol aan om eenzaamheid te verdrijven maar staat of buiten of boven de groep. Kan mooi weer spelen: "Deze mislukking heeft ons zoveel geleerd dat we nu perfect in staat zijn om...." De drie mag leren waardevol te zijn simpelweg omdat we er zijn, zonder schaamte. Veel voorkomende rollen zijn Projectmanager of Salesmanager.

De vier (Romanticus, ook wel Individualist)

De basisemotie van de vier is verdriet, dat zich naar binnen keert. De vier is eigenlijk heel bijzonder. Het beeld van een prins of prinses dat in een normaal gezin terecht is gekomen past daar prima bij. Maar omdat dit niet erkend wordt is er een soort overheersende melancholie: "De wereld zit niet op mij te wachten". De vier leeft in een binnenwereld, en benadert de werkelijkheid als iets negatiefs. Ze zouden kunnen zeggen: als je je droom waarmaakt zul je zien dat het toch tegenvalt." De vier zoekt authentieke emotie. Daarom veroorzaakt de vier emotie bij een ander door het presenteren van eigen drama. Als je met een vier een afspraak probeert te maken dan krijg je meteen te horen waarom de agenda zo druk is en wat er wel niet allemaal speelt, waardoor je erg blij mag zijn dat er een gaatje in de agenda is. Of precies andersom, dat de agenda een gapende leegte vertoont, met alle nadelen van dien. De vier negeert de waarde van het eigen lichaam. Gezondheidsproblemen liggen daarom op de loer. Piercings of tatoeages zijn vaak populair. De vier kan even tijd voor zichzelf nodig hebben en neemt vervolgens plaats op de middenstip van een voetbalveld in een vol stadion. De vier mag leren dat ze onderdeel zijn van het dynamische geheel dat continu transformeert. De vier voelt zich vaak thuis bij theater of kunst.

De vijf (Wijze, ook wel Waarnemer)

De basisemotie van de vijf is angst voor een onbekend resultaat. Deze angst wordt onder controle gebracht via stilstand, een vast stramien en dorst naar kennis. Kennis is macht en veiligheid. De vijf zal eerst alles proberen te begrijpen, en een beslissing van alle kanten onderbouwen. Onderzoek lokt zo onderzoek uit. Het is veiliger om een oordeel te vellen over de algemene gevolgen van een gebeurtenis (wat ze veelvuldig doen) dan in te gaan op de eigen emoties die door de gebeurtenis boven komen. De vijf houdt veel voor zich. Werk en privé worden ook vaak apart gehouden, als gescheiden sociale structuren. De vijf kan controle uitoefenen op de omgeving via het wel of niet geven van affectie. De vijf kan argumenten inbrengen of vragen stellen totdat de eigen behoefte ingevuld is, los van het effect daarvan op de groep of het proces. Soms kijkt de vijf mensen niet aan, en spreekt in de ruimte. In zekere zin is de vijf sociaal onaangepast. De vijf heeft weinig vrienden en zoekt afzondering in een eigen ruimte. De vijf is koppig, vermijdt zelfonderzoek, en eigen behoeften worden niet onderkend. Uiterlijkheden zijn vaak minder belangrijk, waardoor verwaarlozing op de loer ligt. De vijf is praktisch en nostalgisch. Veelal is de vijf ook verzamelaar. Het aan de praat houden van een oud uniek apparaat komt vaak voor. Soms kan de vijf zich opofferen (plichtsbeseft). Liever dit dan kiezen voor gemak. De vijf mag leren zich te verbinden met de innerlijke wijsheid van het hart.

De zes (Loyalist)

De zes heeft als basisemotie angst, maar heeft daar nauwelijks zicht op en lijkt daarom erg dapper. Er is bij de zes veel vertrouwen in de waarde van regels of procedures. Regels geven de zes zijn veiligheid. Als het allemaal afgesproken is en we leven deze afspraken na dan is alles goed. Omgekeerd geldt ook: als de afspraken omzeep worden geholpen en regels worden overtreden dan raakt de zes in verwarring en probeert deze te herstellen. Als dit niet zomaar lukt dan zoekt de zes in deze veranderende omstandigheden de formele macht op en geeft bij hoge druk affectie. Als je ontdekt naar wie de zes het meeste trekt dan weet je hoe de verhoudingen liggen. De zes test relaties soms uit: "jij had moeten merken dat ik stout was". De zes vormt in een team het geweten en kan prima toelichten hoe gewerkt dient te worden en wat de risico's zijn. Is een 'wij-dier' en een speurdeus. De zes zal zoeken tot er een moment van "zie je wel" is. De zes mag leren dat ze werkelijk gedragen worden en praktisch kunnen vertrouwen op het fundament van het Universum zélf. Veel voorkomende rollen zijn politieagent en formule beheerder.

De zeven (Charmeur, ook wel Avonturier of Levensgenieter)

De basisemotie van de zeven is angst om iets te missen. Dit wordt onder controle gebracht door zoveel mogelijk ruimte te maken voor allerlei mogelijkheden. De zeven voorkomt angst voor het lijden aan gebrek door alle opties open te houden en alles dat binnen bereik ligt (af?) te pakken. Het maken van keuzes en daaraan vasthouden is echter problematisch voor de zeven. Daardoor worden doelen vaak niet bereikt en komen plannen niet uit. Eigenlijk is een zeven nergens echt definitief thuis. Er is altijd wel een andere plek om naartoe te gaan. De behoefte om vrijheid zorgt ervoor dat de zeven onder de regels uit probeert te komen. Uitproberen van een relatie is belangrijker dan de relatie zelf. Een passende rol is die van vernieuwer, maar dan wel in de ideefase. De zeven ziet altijd nog extra mogelijkheden. Het gaat dan niet om doen maar om opties. De zeven heeft een multifunctionele fiets, want je weet maar nooit, of één auto voor het bos en één voor de boodschappen. Verschillende oplossingen voor diverse

situaties moeten voorhanden zijn. Veelal heeft de zeven een zekere charme, die aantrekkelijk is voor de andere sekse: “Alles is mogelijk, en ik kan je er alles over vertellen”. De zeven mag leren dat het leven een geweldig geschenk is, en zich verbinden met de werkelijke bron van vreugde.

De acht (Baas, ook wel de Uitdager)

De basisemotie van de acht is woede, die zich naar de buitenwereld richt. De acht gaat van de eigen kracht uit en stelt zo de eigen waarheid bovenaan. Als de acht het niet snapt dan is het niet waar. De acht pakt alle ruimte: “houd me maar tegen als je vindt dat ik te ver ga.” Een stilte in een vergadering is een uitnodiging voor het pakken van eigen zendtijd. De acht lijkt tussen de regels door te zeggen: “Of je werkt voor me of je bent tegen me” en zegt eerder “ik wil” dan “mag ik”. Een acht kijkt bij conflicten niet weg. Termen als volheid, groot, ruwe bolster blanke pit (klein hartje) passen bij de acht. De acht gaat zich soms te buiten aan consumptie, vaak van veel van hetzelfde. De acht is gericht op vervulling op korte termijn, waardoor een zeker ongeduld of verveling opspeelt. De acht komt op voor rechtvaardigheid en beschermt de zwakken. De acht legt de schuld vaak bij een ander. De acht mag zich leren verbinden met zuiverheid en de kracht van het Universum.

De negen (Bemiddelaar, ook wel de Vredestichter)

De basisemotie van de negen is woede, maar men ziet deze woede veelal niet. De negen is namelijk heel sympathiek. De woede uit zich als haat, passief verzet en zelfverdooving. Eigenlijk zijn negens boos dat ze op de Aarde zijn gezet. Ze komen in conflict met de werkelijkheid omdat ze overtuigd zijn van het feit dat door hun toedoen perfectie en harmonie mogelijk zou moeten (of had moeten) zijn. Hierin is een vorm van arrogantie te herkennen. De eigenschappen die nodig zijn om perfectie en harmonie te bereiken heeft de aardse mens niet. Ook de negen kan die verantwoordelijkheid niet dragen. Negens begrijpen alles, maar hebben moeite om dit praktisch te maken. Dit leidt tot stilstand zonder besluit. De negen worstelt soms met (angst voor) schuld en verantwoordelijkheid. Veelal hebben ze geen contact met hun lichaam, en lopen letterlijk op hun tenen. Ze zijn onopvallend omdat ze op gaan in hun omgeving. Ze helpen anderen, werken hard maar vaak inefficiënt en vergeten daarbij zichzelf. Juist de rechtmatige rol innemen die is weggelegd voor de negen, zoals uiteindelijk Assepoester deed, is de juiste visie.

3.2 Een rondje door het rariteitenkabinet

Alle Enneatypes reageren op een voorspelbare manier op elkaar. Doordat er negen types zijn bestaan er nogal wat combinatiemogelijkheden. Omdat het zwaartepunt van dit boek niet op de Enneatypes is gelegd zijn ze niet allemaal opgenomen. De meeste combinaties zijn echter met wat gezond verstand zelf goed in te schatten. Dit werkt ook het beste, we kunnen moeilijk heel de dag met een handboek rondlopen. Uiteindelijk is het belangrijkste ook niet het gedrag van de ander maar het effect daarvan op het eigen gedrag. We moeten hierbij bovendien voor ogen houden dat hoe meer etiketten we plakken op een type dat we zelf niet zijn, hoe meer we in generalisaties dreigen te

vervallen. Zo slaan we de plank mis. Laten we ter illustratie eens een rondje maken tegen de klok in. We beginnen bij de Bemiddelaar.

De rustminnende Bemiddelaar zal altijd weer verstoord zijn als de Baas met veel bombarie binnenkomt en, zelfs als hij niets zegt, alleen door zijn manier van zijn alle ruimte pakt. Deze Baas is op zijn hoede als de Charmeur, die aal, met prachtige verhalen over anderen komt en ongrijpbaar rond de Baas dartelt. De mogelijkheden zoekende Charmeur zal pukkeltjes krijgen van de Loyalist die haarfijn uitlegt waarom de Charmeur dat idee echt niet mag uitvoeren, met het boekje “zo werken wij” in zijn hand. En de Loyalist vlucht in de gemaakte afspraken en zegt vragend: dit hebben we toch afgesproken? als de Wijze beschouwend vaststelt dat die regels toch echt anders bedoeld kunnen zijn en enkele scherpe vragen stelt die alles overhoop lijken te halen. Terwijl dit toch echt alleen maar vragen waren. Bij hem moet je niet aankomen met een emotioneel dramaverhaal van de Romanticus, daar kan hij echt niets mee. En oh wat ergert die Romanticus zich op haar beurt aan de snelle Winnaar die met gepoetste schoenen uitlegt hoe hij via een truc en die bekende relatie een succesje heeft bereikt, en ook nog even meelevend in gaat op de emotionele status van de Romanticus en scherp de juiste oplossing geeft. Sta me niet in de weg, zal de Winnaar tegen de helper zeggen, die het feestje van de Winnaar verkoopt en sociaal sterk acterend de hoofdrol weet te krijgen. Die Helper heeft grote moeite met de droge opmerking van de Perfectionist dat de kerstboom dit jaar kleiner is dan vorig jaar, wat ook echt zo is, terwijl die voor de gezelligheid zo mooi opgetuigd was. Die Perfectionist krijgt maar geen hoogte van de Bemiddelaar. Wat vind je nou eigenlijk?

3.3 Enneatypische reacties op dit boek

Enneatypische reacties zijn voorspelbare reacties. Elk Enneatype reageert bijvoorbeeld anders op dit boek. Als een boek goed geschreven is dan speelt het in op de verschillende eisen die worden gesteld. Feitelijk zou elke marketing strategie hier gebruik van kunnen maken. Maar tegelijk laat het de onmogelijkheid zien om een eenheidsworst aan te bieden die voor iedereen even goed aanslaat. Elk boek werkt voor het ene type meer dan voor het andere. *Net zoals hetzelfde advies of dezelfde leefregel voor de ene persoon goed en voor de andere niet goed is.* Alleen als we iemand goed kennen is een goed advies te geven. Positief geformuleerd kan gesteld worden dat het altijd wel voor iemand goed is en tegelijk voor iemand anders niet! De manier waarop u als lezer naar dit boek kijkt kan reeds veel informatie opleveren. Laten we daarom de types eens een voor een langslopen.

De een (Perfectionist)

De perfectionist zal in eerste instantie zeer kritisch tegenover dit boek staan, en kijken of er direct al gaten in te schieten zijn. De een kan door storende fouten interesse verliezen of een negatief oordeel vellen. Een claim die uit de lucht valt is een brug te ver. Verwijzingen, structuur en goede onderbouwingen vallen goed bij de perfectionist. Als de een de schoonheid van het systeem herkent dan ontstaat echte interesse.

De twee (Helper)

De helper zal de op het eerste gezicht niet direct toepasbare theoretische delen voor lief nemen. De typologie blijft tot de verbeelding spreken. Makkelijke overzichten en kennis die goed te delen is heeft de voorkeur. Een rode draad die niet per se een beroep doet op de verdiepingsstof helpt de helper hierin.

De drie (Winnaar)

De winnaar is nieuwsgierig of er iets in dit boek staat waar ze iets aan hebben. Het totaal zal eens vluchtig doorgenomen worden, en de inhoudsopgave en conclusies worden gelezen. Het zichzelf herkennen in een Enneatype valt de drie soms zwaar. Dit kan de interesse wekken. Maar als aanknopingspunten ontbreken dan zal de winnaar stellen de inhoud te kennen en zijn oordeel ventileren.

De vier (Romanticus)

De meer geestelijke onderwerpen in dit boek zijn uitermate uitnodigend voor de vier. De romanticus kan zich storen aan onderdelen die het geheel erg deterministisch maken of die hem wijzen op de eigen rol en verantwoordelijkheden, en wil niet in een hokje van een Enneatype passen. Als er ruimte blijkt te zijn voor de eigen speciale positie, of als het materiaal helpt deze te verwerven dan zal de romanticus zich laten verleiden.

De vijf (Wijze)

De wijze zal beginnen met lezen van het eerste hoofdstuk en doorloopt het boek van voor naar achteren. Als bronnen niet vermeld zijn of als diverse onderdelen niet via de standaard wetenschap benaderd zijn dan kan de wijze geneigd zijn kritische vragen te stellen over de onderbouwing. Veel vijven haken al bij voorbaat af als blijkt dat het boek van doen heeft met zelfonderzoek en emoties. Maar als het boek aansluit bij eigen ervaringen dan kan de wijze wellicht onder voorbehoud meegaan met de strekking.

De zes (Loyalist)

De loyalist toetst de kwaliteit van het materiaal, zal weten of de uitgever betrouwbare boeken oplevert en heeft de neiging om te kijken of er autoriteiten zijn die de inhoud bevestigen. Als die ontbreken dan moet de inhoud erg aansluiten om aan te slaan. Soms zal de loyalist aan het twijfelen slaan en terug willen vallen op bekende systemen. De loyalist zal het boek niet snel aanprijzen als het buiten de 'Main Stream' valt.

De zeven (Charmeur)

De charmeur zal het lezen, of in elk geval doornemen en kijken wat hij herkent. Soms is de kaft reeds voldoende om er uitgebreid over mee te kunnen praten. Kaders met optionele verdiepingsstof en kleinere hoofdstukken die los gelezen of overgeslagen kunnen worden werken goed. Alleen als een specifieke persoonlijke snaar wordt geraakt duikt de charmeur er dieper in.

De acht (Baas)

De baas vindt delen van het boek wellicht zweverig, en is geneigd om een concrete lijn vast te houden. Als er te veel een beroep wordt gedaan op verbeelding en conclusies uitblijven dan bestaat de kans op afhaken. Een strak doorbereidend verhaal heeft dus de voorkeur. Maar als er een positieve ervaring is met het materiaal dan is de baas erg geïnteresseerd.

De negen (Bemiddelaar)

Het onderwerp Enneagram is in de basis erg interessant voor de Bemiddelaar. De bemiddelaar kan verdwalen in meer theoretische delen en zoekt de fijnere menselijke kant van het geheel op. Als die onvoldoende aan bod komt dan wordt het boek niet snel gelezen. Het zal een opgaaft zijn de structuur in het boek te doorgronden, want de bemiddelaar zal zomaar in het midden kunnen starten met lezen.

3.4 *Toepassing van het populaire model*

Op zichzelf kunnen de beschrijvingen van de Enneatypes al zinvol zijn om meer zicht op onszelf te krijgen. Wat allereerst belangrijk is om in te zien is dat er géén kampioen is onder de types. Ze zijn allen gelijkwaardig. Afhankelijk van de context heeft elk type een eigen positieve en negatieve inzetbaarheid. Het onderkennen van dit feit alleen werkt reeds bevrijdend. Wel kunnen we eenvoudig constateren dat afhankelijk van beroepsgroep, cultuur en land bepaalde kwaliteiten meer worden gewaardeerd dan andere. De types Baas en Winnaar zijn bijvoorbeeld erg gewaardeerd in de Verenigde Staten. De Romanticus doet het erg goed in Frankrijk. Alle types hebben zo hun eigenaardigheden, typische lichaamsbouw en vaak voorkomende ziektebeelden. Dit kan een boek op zichzelf vullen. Zo hebben de stevige Bazens net als de soms met de knieën tobende Helpers niet alleen overwicht maar ook vaak overgewicht. De slanke Winnaars lopen vaak de rest en tegelijk zichzelf voorbij, en vertonen vaker dan gemiddeld hyperactiviteit. Romantici zijn extra gevoelig voor depressies. De vaak op de tenen lopende Bemiddelaars vertonen soms ADD.

De interactie tussen de types op het werk of in een relatie is voorspelbaar en daarom behulpzaam bij conflicten of uitdagingen. Met wat kennis van de typologie en de bijbehorende interactie is het bijna lachwekkend maar tegelijk ook tragisch om te zien hoe voorspelbaar de samenwerking verloopt tussen de types. Het is dan ook leuk en nuttig om familieleden, kennissen en collega's in het typemodel te plaatsen. Maar van grotere waarde is het feit dat de typologie een spiegel vormt, de mens kijkt maar zelden echt in de spiegel. We zijn doorgaans zo geïdentificeerd met ons zelfmedelijden of allerlei gedragingen van anderen dat we nauwelijks een goed zicht hebben op ons eigen karakter. Het moeilijkst daarbij is het aanvaarden van onze negatieve trekjes. De elementen die we niet herkennen laten we eenvoudig links liggen. Het is een stuk eenvoudiger het Enneagram te bagatelliseren of zelfs te diskwalificeren dan echt te onderzoeken wie we zelf zijn.

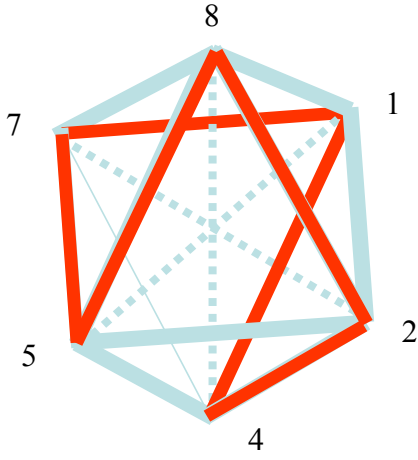
3.5 *Lapis Philosophorum: De Enneasteen*

We hebben het populaire Enneagram nu voldoende besproken. Het complete Enneagram heeft nog een stip in het midden, en de cirkel is eigenlijk een driehoek. Beide elementen komen we nog uitgebreid tegen. Maar dit Enneagram is maar een deel van het echte symbool. Om maar met de deur in huis te vallen: het Enneagram blijkt slechts een platte afgeleide te zijn van een drie-dimensionale kristalstructuur. En dit is werkelijk de Steen der Wijzen, een ster van Bethlehem! De Steen der Wijzen heet in het latijn Lapis Philosophorum. In dit boek hebben we deze steen de Enneasteen gedoopt. De bijbehorende kennis die ze uitdrukt is de filosofie van de Enneasteen. De Enneasteen bestaat fysiek. Ze is een regelmatige Octaëder en heeft zes punten en acht vlakken. De Octaëder behoort tot het kubische stelsel. Deze vorm komt gewoon voor in de natuur. Onderstaande foto 3.5a geeft een voorbeeld van een Octaëder van het mineraal Fluoriet. De steen bestaat uit een piramide met daaronder een omgekeerde piramide.

Figuur 3.5.a: De Enneasteen Lapis Philosophorum (JG)

Grafisch ziet de Enneasteen er uit als in figuur 3.5.b. Hierin is het patroon van het Enneagram makkelijk te herkennen. Stapsgewijs zullen we in het boek ontdekken wat de betekenis van deze figuur is.

Figuur 3.5.b: Enneasteen (JG)

4 Een vol kopje kun je niet vullen

Enige voorbereiding kan helpen tijdens onze ontdekkingsstocht naar de Steen der Wijzen. Voordat U dit boek verder gaat lezen bent U uitgenodigd om ruimte te geven aan zienswijzen die afwijken van de algemeen aanvaarde. Dit is relevant voor de manier waarop U kijkt naar wetenschap, religie, filosofie en zelfs voor wat U al weet of denkt te weten van het Enneagram. We bespreken de manier waarop we normaliter met kennis omgaan.

4.1 Een andere kijk op wat U al wist

De mens heeft de neiging nieuwe kennis te vergelijken met wat hij al kent. Dit is een basiseigenschap die functioneel is, maar is ook de reden waarom nieuwe uitgangspunten nauwelijks een kans krijgen. Hierdoor hebben oude dogma's vaak een lang leven. We moeten als we willen leren echter altijd ruimte maken voor nieuwe inzichten. Een aardig verhaal, in vele varianten verteld, soms met een priester en soms met een wetenschapper, illustreert dit. Een natuurkundige "N" komt op bezoek bij een oude Meester "M", en wil weten hoe de Meester denkt over een aantal zaken die de natuurkundige bezig houden. Ze nemen plaats in de tuin. We volgen het gesprek.

N: "Meester, wij denken dat alles is begonnen met een oerknal. Hoe denkt u daarover?"

M: "Thee?"

N: "Ja lekker! En ik ben erg nieuwsgierig naar wat U vindt van de Quantum mechanica. We weten nu uit laboratoriumonderzoek dat de waarnemer een belangrijke rol speelt in de toestand die de allerkleinste deeltjes innemen, maar lopen tegen allerlei vragen op."

Na een stilte zegt de Meester: "Suiker?"

N: "Ja dank u. En kent u ook de discussie rond de snaartheorie en de vele dimensies die daar een rol spelen?"

Geduldig wacht de natuurkundige, met pen en papier in de hand. De Meester schenkt de thee in. Tot grote verbazing van de natuurkundige blijft de Meester maar schenken, totdat het kopje dreigt over te lopen. Met stomheid geslagen denkt de natuurkundige na over wat er zich zojuist heeft afgespeeld, en vraagt na een tijdje uitleg. Waarop de Meester zegt:

"U heeft een interessante keuze: ofwel bittere thee drinken, ofwel een kleine calamiteit veroorzaken door een suikerklontje in de thee te gooien, of thee weg gooien op het gras en plaats maken voor de suiker. Drinkt u rustig uw thee op de manier van uw keuze, ik

moet helaas weg maar u kunt een nieuwe afspraak maken mocht u nog eens thee willen drinken.”

De thee staat hier voor de bestaande kennis van de natuurkundige, en de suiker voor nieuwe inzichten. We pakken een bekende stelling, waarbij we denken dat we verder zijn dan de mensen in de middeleeuwen. De wetenschap heeft aangetoond dat de Aarde en de andere planeten om de Zon draaien. In de werkelijkheid bewegen de Zon de Maan en de planeten echter om ons heen. Dit lijkt een onjuiste uitspraak, maar dit is een kwestie van perspectief.

4-1 De juistheid van wetenschap is mede afhankelijk van het doel van de kennis die uitgedrukt wordt.

Het is ontegenzeggelijk waar dat de planeten een cirkelvormige baan om de Zon beschrijven, en dat deze planeten klassiek uitgedrukt in de ban zijn van de zwaartekracht van de Zon. Wij draaien als mensen gewoon mee met de rondjes. Als wij het doel hebben te omschrijven welke hiërarchie er is in termen van zwaartekracht dan zeggen we dus dat de Aarde om de Zon draait.

De normale wetenschap neemt veelal de wereld buiten ons als uitgangspunt, maar we kunnen met evenveel gezag de mens, of als u het toestaat, God als uitgangspunt nemen. Tegelijk geldt dat de ultieme referentie voor de werkelijkheid die wij ervaren ons eigen persoonlijke en individuele bewustzijn is. Als we dat als middelpunt van ons onderzoek nemen, om uit te drukken welke invloed de wereld om ons heen uitoefent dan draaien de Zon, Maan en planeten allen om ons heen in allerlei patronen. Het is eenvoudig voor te stellen dat de hemellichamen die in geval van de Maan zelfs eb en vloed veroorzaken een invloed uitoefenen op een subtiel en complex geordend systeem als de mens. Nu gaat dit boek maar beperkt over sterrenkunde, maar de essentie is dat u ruimte geeft aan een ander perspectief dan u mogelijk gewend bent.

4.2 *Filosofie als bezigheids therapie*

Bovenstaande paragraaf ging over het gekozen perspectief binnen de wetenschap. Mensen gebruiken doorgaans bewijsvoering voor het onderbouwen van standpunten. Als we voldoende bewijs hebben vergaard dan ontstaat er vertrouwen in de feitelijke juistheid van een standpunt. Veelal wordt er dan niet gevraagd onder welke omstandigheden de juistheid niet meer geldig is. Als we deze vraag niet meer stellen dan komen we in waarheid terecht die we algemeen geldig verklaren maar feitelijk alleen onder specifieke omstandigheden geldig is. Ik noem dit een lokale waarheid. En andere standpunten wijzen we af. Dit geldt voor ons als wetenschappelijk onderzoeker maar ook voor ons als gevoelsmens.

Laten we eens twee denksystemen vergelijken. Enerzijds kan men de Waarheid zoeken door betekenis te geven aan de werkelijkheid (ofwel hetgeen dat “gebeurt”) via het rangschikken van ervaringen (metingen) van de werkelijkheid. Anderzijds kan men juist het ervaren zélf betekenis toe laten voegen aan de werkelijkheid en zo de Waarheid realiseren. Anders gezegd: In het eerste geval proberen we dichter bij waarheid te komen door de wereld te bestuderen, en in het tweede geval is ons bestuderen van de wereld een manier om de waarheid te realiseren. In beide methodieken is een andere filosofische startpositie gekozen. De tweede kan de eerste omvatten, die daarbinnen dan een lokale filosofie is, de eerste kan niet de tweede omvatten. Regulier wetenschappelijk onderzoek naar de fenomenen van de natuur kan nooit de zingeving van het bestaan van de schepping vinden. Net zoals het onderzoeken van de verf van een schilderij nooit de doelstelling van de schilder kan ontsluiten.

Denken maakt gebruik van logica. Welke logica we ook nemen, een van de basisaannames is vrijwel altijd dat oorzaak en gevolg, en dus impliciet tijd, bestaan. Maar bestaat tijd wel? En wat is dat dan? Tijd is ongelofelijk belangrijk. Dankzij tijd bestaat ervaring, ons denken vindt plaats gedurende de tijd, en onze logica gebruikt tijdsvolgorde in oorzaak-gevolg beredeneringen. Als tijd niet in het filosofische bouwwerk verklaard wordt, dan is de zo verkregen “lagere orde” filosofie altijd beperkt tot waarheid in zichzelf zonder Waarheid naderbij te komen. Dit geldt ook voor een filosofie waarin tijd wel is betrokken maar de oorzaak of het doel van tijd niet. Er ontstaat zo een beeld van ordes of gelaagdheid van filosofie en wetenschap. Schaal, relativiteit en lokaliteit zijn ook praktisch gezien belangrijke aspecten van de werkelijkheid. Zo zijn de Wetten van Newton (zoals de appel die uit de boom valt en niet omhoog valt) nog steeds bruikbaar, ondanks alles wat we weten van Quantum mechanica.

4-2 In dit boek wordt gespeeld met een grootst mogelijk bouwwerk van de Waarheid, de Waarheid waarin het realiseren van de werkelijkheid een functie krijgt, althans in ons denken.

Dit bouwwerk wordt geconstrueerd door middel van de Steen der Wijzen. Het doet mogelijk even veel onrecht aan de Waarheid als elke andere totaalfilosofie of zelfs theologie. Maar het zal blijken dat het de moeite waard is om ons erin te verdiepen en het toe te passen. Want er is uiteindelijk maar één reële toetssteen waarmee we aan de slag kunnen. En dat is: werkt het bouwwerk?

Zoeklicht op de lokale waarheid over onszelf

De mens vergelijkt onbekende situaties met bekende situaties. Als we ooit een waarheid hebben omarmd dan toetsen we nieuwe informatie tegen die waarheid. Als we een oordeel hebben geveld, dan zoeken we bijna automatisch naar bevestiging van dat oordeel. De omstandigheden waaronder dat oordeel geldig is of is ontstaan verliezen we dan uit het oog. Zo filteren we alle informatie en blijven we hangen in oude waarheden. Net als Procrestus deed, de Griekse herbergier die meende dat iedereen in zijn logeerbed paste maar desnoods hun ledematen oprekte of afhakte.

We nemen context afhankelijke waarheid (een lokale waarheid) voor absoluut Waar aan alsof die geldt voor ons in zijn geheel, altijd en in alle (vergelijkbare) situaties. Dit heeft te maken met autoriteit. Veelal ligt die autoriteit oorspronkelijk buiten onszelf. Diegene die we (als kind) de grootste autoriteit toekennen vertelt ons de waarheid. Het ego streeft naar zekerheid en veiligheid, en op zijn zoektocht naar beoordeling van een mogelijk bedreigende situatie pakt het graag zo snel mogelijk de meest basale waarheid. Dit is het meest trefzeker. Ook al zijn we het zicht kwijt op het mechanisme dat tot deze waarheid heeft geleid.

Waarheid van een grotere orde gaat echter over het onderkennen van het slechts lokaal (onder specifieke voorwaarden) waar zijn van een denkraam of oordeel. Het leren omgaan met het steeds weer lokaal verklaren van een waarheid is een leerproces dat geen grenzen lijkt te hebben. En daarin is geen zekerheid te vinden behalve dan in de onzekerheid zélf. Het zal ons denken blijven verrijken, totdat we bij Absolute Waarheid uit komen...

Deel 2

“De dingen zijn door imitatie der getallen”

Pythagoras volgens Timaios

